

PROPOSTAS DE NOVA ESCOLA GALEGA PARA A ACCIÓN POLÍTICA MUNICIPAL NO ÁMBITO EDUCATIVO

NEG ofrece neste documento un conxunto de liñas de acción, coa pretensión de que poidan ser consideradas polas organizacións políticas que concorren ás vindeiras eleccións municipais no desenvolvemento dos seus programas e actuacións.

Desde a perspectiva de construír *concellos ao servizo das persoas*, a educación da cidadanía nun senso amplo debería ser considerada como un dos eixes centrais da acción política municipal, asumindo, pois, desde a súa acción, o compromiso de desenvolver a potencialidade educadora que se concentra nos espazos locais, consonte cunha visión universalizadora do feito educativo.

A Administración local, máis alá do debate sobre o seu tamaño e a súa racionalización, debe converterse, polo tanto, no principal axente público inmediato na consecución deste obxectivo, apostando por un contorno social que contribúa activamente á educación, afastándose da acomodación da acción municipal ás mínimas competencias que en materia educativa lle son "propias" e superando os modelos de mera oferta de servizos, sen por iso deixar de ser esixente no cumprimento e xestión destas "competencias propias" e das tarefas que por isto se deben levar a cabo. Cómprelle a unha acción municipal de esixencia democrática promover e demandar un traballo de concertación coas outras Administracións e impulsar un traballo en rede coa cidadanía.

A filosofía desde a que se formulan estas propostas, que se veu construíndo no Estado desde finais dos anos setenta a través de múltiples experiencias de acción municipal democrática, está ademais asociada ao desenvolvemento da [Carta de Cidades Educadoras](#) e toma en consideración algunhas das ideas expresadas por F. Tonucci na súa obra [A cidade dos nenos](#), como un novo xeito de pensar a cidade.

Unha filosofía da que se poden desprender cinco ideas-forza acompañadas de posibles medidas ou iniciativas a tomar sen ánimo de exhaustivo e coa pretensión de suxerir opcións que logo se reaxusten ou adapten as necesidades específicas de cada caso. Ideas sinaladas cunha orde de presentación que non implica prioridade, e que máis ben pode propoñer unha

secuencia: primeiro poñer algunhas estruturas en orde e logo desenvolver algunhas iniciativas.

En todo caso, o desenvolvemento destas ideas-forza e das iniciativas en que se poden plasmar só será adecuadamente posible desde a asunción da filosofía política que isto implica como parte do global proxecto de goberno municipal e unha vez que tal asunción se traduza na imprescindible estrutura de xestión administrativa: desde un activo negociado administrativo de educación e cultura até o oportuno, dado o caso, departamento municipal de educación, chamados a traballar de maneira transversal con outras áreas ou departamentos municipais, ou emprendementos de mancomunidade de servizos.

1. Participación e corresponsabilización da cidadanía na acción política municipal.

- Creación ou, no seu caso, activación de espazos de participación, co compromiso de potenciar un funcionamento vivo, no que se presenten, debatan e aproben liñas de actuación e proxectos concretos, entendidos como proxectos e procesos sometidos a planificación en canto á súa execución. Os formatos habituais que se poden atopar a escala local son estes, pero poderían deseñarse outros espazos que ofrecesen unha mellor resposta ás esixencias de pluralidade de actores que comporta a participación.
 - Consello Escolar Municipal
 - Consello Municipal da Lingua
 - Consello Municipal de Cultura

Unha aposta de novidade sería a de incorporar espazos e procedementos para a participación da infancia e da mocidade baixo a premisa de considerar a súa visión e propostas nas iniciativas que se tomen.

- Apoio ao labor que se desenvolve desde o tecido asociativo neste ámbito (anpas, asociacións educativas, culturais, etc.) promovendo vías de colaboración entre entidades e coa cidadanía naqueles proxectos e accións que se valoren como relevantes.
- Promoción de iniciativas de corresponsabilización cidadá na atención integral da infancia e doutros sectores da poboación: bancos do tempo, voluntariado, actividades interxeracionais, etc.

2. **Organización interna da administración en servizos compactados**, de modo que a través de liñas estratéxicas e proxectos concretos se vinculen as accións das áreas ou departamentos de *educación / servizos sociais / cultura / formación e emprego* –ou aquelas que sexa preciso– para crear e aproveitar sinerxías na procura dunha educación para todos e todas.

Esta atención coordinada xera confianza nas institucións, contribuíndo a facer sustentables proxectos asentados en valores de xustiza e cohesión social. Tecnicamente permite identificar mellor os problemas, deseñar as liñas de acción e a dotación de recursos máis acaída para enfrontalos, e evita o maltrato institucional que sofren fundamentalmente as persoas e colectivos en situación de vulnerabilidade.

Cómpre ter presente que as diferentes problemáticas socio-familiares presentes nos nosos contornos, en casos agravadas no crítico contexto social actual, traen consigo efectos educativos perturbadores (fracaso escolar, absentismo, problemas de convivencia...) que esixen unha formulación integral das actuacións desde os servizos sociais en coordinación coa comunidade escolar e cos recursos educativos, culturais, deportivos, etc. dispoñibles no concello, ou que poidan ser requiridos e concertados con outras administracións.

3. **Planeamento dos servizos á comunidade en materia educativa desde unha perspectiva de apoio á rede pública de centros escolares e cunha cobertura de equipamentos descentralizada que tamén lles atenda ás necesidades da poboación nos núcleos rurais e espazos de transición, baixo a premisa de construírmos contornos cívicos integrados e integradores.**

- Elaboración e publicación de oportunos mapas escolares e guías de servizos e recursos educativos de distinto tipo, co obxecto de dispoñer de instrumentos de detección de necesidades ou de recursos educativos, que permitan anticipar solucións a través da identificación das accións e recursos e que posibiliten o acceso ao conxunto dos servizos educativos baixo criterios de igualdade de oportunidades e de accesibilidade.
- Atención prioritaria aos equipamentos e servizos de responsabilidade municipal e aos servizos complementarios aos centros escolares, como comedores escolares e actividades extraescolares. Especial esixencia e

seguimento destes servizos conforme a criterios de calidade: proxecto pedagóxico que os sustenta, profesionais de referencia que os atenden, espazos nos que se desenvolven, etc.

- Programas de atención educativa en períodos non lectivos, que axuden á conciliación da vida familiar e laboral, e sexan respectuosos coas necesidades da infancia nas súas distintas etapas, para o que convén analizar os tempos e intereses da infancia á luz do seu propio relato.
- Desenvolvemento dunha rede de iniciativas e recursos socioeducativos sustentable (bibliotecas, ludotecas, centros medioambientais, museos, etc.), que desenvolva accións de xeito coordinado e poña en valor a corresponsabilización cidadá no marco dun concello que se recoñece como educador.
- Posta en marcha de accións encamiñadas a desenvolver unha política de comunicación que asegure a accesibilidade da información a toda a cidadanía, facilitando o acceso as tecnoloxías da información e da comunicación a aquelas persoas e colectivos en risco de exclusión e desenvolvendo iniciativas formativas encamiñadas á adquisición de competencias dixitais por parte da poboación.

Neste ámbito, convén ter en conta as circunstancias que afectan singularmente á poboación rural e á que vive en espazos de transición, así como a necesidade de que a Administración local desenvolva de maneira proactiva unha interlocución constante con outras Administracións, singularmente coa Consellería de Educación.

4. Compromiso coa lingua, co patrimonio e coa cultura galega, visible de maneira transversal na acción política municipal, como un dos principais activos da potencialidade educadora do concello no seu conxunto.

- Elaboración/actualización dun plan de normalización lingüística orientado á procura de avances sustentados na participación e o compromiso desde diferentes ámbitos da comunidade.
- Vinculación estratéxica das accións do SNL do concello cos Equipos de NL dos centros de ensino e do tecido asociativo.
- Impulso a accións normalizadoras no ámbito produtivo-comercial, dos servizos e das empresas.

5. Aposta por unha educación inserida no territorio, que procure a descuberta e o coñecemento do concello, para vincular as persoas, colectivos e institucións nun compromiso activo co seu desenvolvemento, tanto económico como social.

- Apoio a iniciativas interxeracionais de recuperación da memoria local.
- Desenvolvemento de accións educativo-culturais de maneira descentralizada, tendo en conta, en particular, que as zonas rurais deben contar con equipamentos de proximidade para acoller iniciativas de maneira sistemática.
- Apoio a iniciativas de coñecemento e protección do patrimonio natural e cultural: sinalizacións, itinerarios, recursos didácticos para a súa divulgación, itinerarios escolares da casa ao colexio, actividades de recuperación do patrimonio orientadas ao público en xeral e aos centros educativos.
- Atención aos intereses e ideas da infancia e da mocidade para incorporar iniciativas que lles permitan vivir o territorio consonte coas súas propias visións.
- Favorecer sinerxías entre o desenvolvemento educativo e a promoción de resortes que potencien o desenvolvemento económico-social local.

Maio 2015